

A dolgozó ifjúság olvasásának irányítása

(A »Bibliotékár« 1951. 2. számából, rövidítve.)

A Krasznopresznyenszki-kerületben (városszélén) két kis szobában van elhelyezve a 28. sz. könyvtár. A könyvtár közelében üzemek és gyárak vannak. Az olvasók között sok a fiatal munkás és így a könyvtár természetesen nagy figyelmet fordít a dolgozó ifjúság olvasásának irányítására.

A könyvtár még 1947-ben az olvasók tömegéből kiválasztott egy csoport fiatal dolgozót, külön nyilvántartásba vette őket és részükre külön fehérszínű olvasójegyet állított ki. A fiatal termelőmunkások gyakran kértek kalandregényeket és nem akartak más könyvet olvasni.

A könyvtár célul tűzte ki, hogy fölkeltsi a fiatal olvasók érdeklődését a társadalomtudományi, természettudományi, és termelés-technikai irodalom iránt, megismerteti őket az orosz klasszikus irodalommal, a Sztálin-díjas írók műveivel, és mert közülük soknak csak 4–5 osztályos képzettségük volt, elhatározta, hogy hozzásegíti őket ahhoz, hogy beiratkozzanak az esti iskolába vagy technikumokba.

A fiatal termelőkkel való beszélgetésből kiderült, hogy nagy részük nem ismeri a klasszikus- és szovjetirodalom legjobb műveit, semmi jártasságuk nincs népszerű tudományos és társadalompolitikai irodalomban.

A könyvtárosok úgy kezdték munkájukat, hogy az olvasókat hozzászoktatták az ifjúságnak szánt bibliográfiái segéd-eszközök használatához. (Peszkina B. olvasókalauza: »Az orosz szépirodalom klasszikusai«, Zalyeszka V. és Zlasszkij M. olvasókalauza: »Orosz szovjet irodalom«, »Beszélgetések társadalompolitikai, természettudományi, földrajzi könyvekről« stb.).

A fiatal dolgozók lassan megszokták az ajánló jegyzékek használatát és elfogadták a könyvtárosok segítségét a könyvek kiválasztásánál. Megértették, hogy a könyvtár minden lehetőséget megad nekik a sokirányú olvasáshoz, kultúr-színvonaluk és szakmai képzettségük

emeléséhez. A fiatal olvasók érdeklődési köre évről évre fejlődött, hazánkról, országunk legkiválóbb embereiről, a békeharcról, természettudományi kérdésekről szóló könyveket, termelés-technikai irodalmat kezdtek olvasni. A fiatal dolgozók nagy érdeklődéssel tanulmányozzák a szovjet nép nagy vezéreinek, Leninnek és Sztálinnak az életrajzát.

Az 1950/51-es tanév elején a dolgozó ifjúság többsége már esti iskola vagy technikum tanulója lett. A fiatal termelők szívesen közlik gondolataikat az elolvasott könyvről a könyvtárosokkal, meghallgatják a könyvtáros tanácsát, már maguk választanak könyvet a katalógusból, vagy bibliográfiából.

Ilyen jó eredményeket ért el ez a kis könyvtár, mert céltudatosan dolgozik a fiatal olvasókkal, gondosan irányítja olvasásukat.

Az olvasás differenciált irányítása szempontjából szükség van az olvasók érdeklődésének és igényeinek ismeretére. Az olvasói érdeklődés tanulmányozása szerves kapcsolatban van az olvasók mindennapi kiszolgálásával. A kölcsönző dolgozói az olvasók igényeit a beszélgetések folyamán tanulmányozták, a törzslapra tett feljegyzések alapján elemezték olvasmányaikat.

Az olvasóknak kikölcsönzött könyvekről az analitikus füzet ad számot. Vegyük például Zseitikov fiatal lakatos füzetét. A füzet végén a könyvtáros következő megjegyzéseit találjuk:

»1948. óta olvas könyvtárunkban. Beiratkozott az üzemi könyvtárba is. 1950-ben beiratkozott a fiatal dolgozók iskolájának 5. osztályába. Mindössze kéthetenként egyszer látogatja a könyvtárat. Élénken érdeklődik a természettudományi (csillagászat) irodalom és a történelmi regények iránt. Az olvasóval együtt átnéztük a bibliográfiákat és összeállítottuk a természettudományi olvasmányok tervét. Mikor e terv szerinti könyveket elolvasta, kérésére kiegészítő olvasótervet állítottunk össze, főleg csil-

lagászati művekből. Érdeklődik a népszerű technikai irodalom iránt, egyedül választ ki könyveket az előkészített könyvek dobozából. Figyeli a rádió tájékoztatását az új könyvekről. Látogatja az olvasótermet, rendszeresen olvassa »A fiatal technikus«, »Tudás — erő« című folyóiratokat!«

A füzetbe beírják az olvasóval folytatott legérdekesebb beszélgetések rövid tartalmát is, véleményét az elolvasott könyvekről, ezenkívül a füzetbe vannak csatolva a könyvtár által az olvasóval együtt összeállított olvasótervek.

Ilyen analitikus füzet vezetése segíti a könyvtárost a fiatal dolgozó olvasásának jobb irányításában.

Ebben az analitikus füzetben azonban sok hiányosság van. Az olvasó viszonyát az elolvasott könyvhöz általános frázisokkal jellemzik, nincs följegyezve egy-egy könyvkérelem megtagadása, nincs mindig tisztázva, mi vezérelte az olvasót a könyv kiválasztásánál.

A fiatal termelők olvasásának egyéni irányításánál a könyvtárosnak segítenek az ajánló bibliográfiai segédeszközök.

A könyvtárosok, ha új jegyzékeket kapnak, mindenekelőtt kijelölik bennük azokat a könyveket, amelyek a könyvtárban megvannak. Azután a termelési értekezleteken megvitatják, hogyan kell felhasználni ezt a jegyzéket az egyéni olvasótervek összeállításánál, milyen olvasónak kell azokat ajánlani stb.

A bibliográfiákkal való propagandamunka eredményei kitűnnek az olvasók nyilatkozataiból. Mit ír például Proskin Oleg:

»Nagyon jó, hogy a könyvtár a biblio-

gráfiák felhasználásával segít a fiatal olvasóknak a legjobb könyvek kiválogatásában. Először »Az orosz szépirodalom klasszikusai« jegyzékkel ismerkedtem meg, amely megmutatta nekem, hogy milyen fogyatékosan ismerem ezt az irodalmat. Most állandóan bibliográfiai segítségét veszem igénybe a marxizmus-leninizmus klasszikusai munkáinak, a szovjetírók, Gorkij, Szimonov, Tyihonov, legjobb műveinek kiválogatásánál!«

1950. végétől a könyvtár a fiatalsággal való munkánál a Szovjetunió Állami Lenin-könyvtára által kiadott nyomtatott olvasóterveket használja föl. (»Segítség az olvasóknak«), A fiatal olvasók között »A Szovjetunió a békeharc élein«, és »Milyenek kell lennie a szovjetembernek« témáról szóló olvasótervek örvendenek a legnagyobb népszerűségnek.

A 28-as számú könyvtár kölcsönzójében a fiatal termelőkkel való munka fő módszere a fesztelen beszélgetés. Ilyen beszélgetéseket gyakran folytatnak.

A könyvtár dolgozói gondosan és figyelmesen foglalkoznak fiatal olvasóikkal, minden erejüket megfeszítik, hogy segítsenek a legjobb könyvek kiválogatásánál. A könyvtárosok jól ismerik az olvasók érdeklődési körét és igényeit, alaposan tanulmányozzák a bibliográfiai segédeszközöket és maguk is sokat olvasnak.

Naponta gondosan felkészülnek a kölcsönzésre: elemzik előző napi munkájukat, kiválogatják a legjobb könyveket, átvizsgálják a vitrineket és kiegészítik az aktuális kérdések új irodalmával.

M. HODZSEJEVA

A könyvállomány védelme — a könyvtáros egyik legfontosabb kötelessége

Április óta »A Könyvtáros« minden számában hosszabb-rövidebb cikkeket közöl — a könyvállomány védelméről. Ezekben a közleményekben maguk a könyvtárosok hangoztatják, hogy az állomány védelme fontos dolog.

Számos hasznos, másol is megvalósítható tapasztalat látott e cikkekben napvilágot. Tanulhatnak belőlük könyvtárosok éppúgy, mint a könyvtárügy vezető szerveinek dolgozói. Egyidőben folyt vita az új, egyszerűbb kölcsönzési eljárás bevezetése és a szabadpolc-rendszer körül is.

Mivel ezek a témák egymással erősen összefüggnek, helyesnek látszik a legfontosabb kérdésekre egy cikk keretében kitérni.

Előre kell bocsátani, hogy a cikk egyáltalán nem akarja lezárni, befejezni a vitát, csupán összegezni akarja az eddigi tapasztalatokat.

Az új kölcsönzési eljáráshoz.

A kisebb könyvtárak tanulmányozása során rá kellett jönni, hogy az eddig használatos kölcsönzési technika túlságosan bonyolult. Egyes helyeken a